

**Posiedzenia Komisji Bizantynologicznej Polskiego Towarzystwa Historycznego (KB PTH) w roku akademickim 2018/2019
(Meetings of the Byzantine Commission of the Polish Historical Society in the Academic Year 2018/2019)**

Zgodnie z wieloletnią tradycją również w roku akademickim 2018/2019 odbyły się dwa posiedzenia Komisji Bizantynologicznej Polskiego Towarzystwa Historycznego: jesienne i wiosenne.

Spotkanie jesienne miało miejsce w Krakowie (*Collegium Novum* UJ, ul. Gołębia 24, sala 56) w sobotę (1 grudnia 2018). Oficjalne rozpoczęcie zaplanowano na godzinę 11:30, jednak *de facto* posiedzenie rozpoczęło się z niewielkim opóźnieniem o 11:45. Obrady otworzył przewodniczący Komisji prof. dr hab. Maciej Kokoszko (UŁ). Jego wystąpienie (11:45-11:50) obejmowało powitanie przybyłych do Krakowa przedstawicieli polskich ośrodków bizantynistycznych oraz prezentację nowości książkowych z tego zakresu.

Następnym punktem programu krakowskiego spotkania było wspomnienie o tragicznie zmarłej prof. dr hab. Marii Dzielskiej (18 IX 1942–30 VII 2018). Jako pierwszy głos zabrał prof. dr hab. Maciej Salamon (11:50-12:05), emerytowany dziś kierownik Zakładu Historii Bizancjum UJ i wieloletni bliski współpracownik zmarłej. Mówca przedstawił krótko życiorys prof. M. Dzielskiej, jej formację intelektualną oraz pracę naukową ze szczególnym wyeksponowaniem jej kontaktów zagranicznych. Następnie (12:05-12:10) dr Kamilla Twardowska (Muzeum Narodowe w Krakowie) omówiła dorobek publikacyjny zmarłej, podkreślając jego oddziaływanie na międzynarodowe środowisko bizantynistyczne. Z kolei (12:10-12:25) dr Andrzej Szoka (Muzeum Historyczne Miasta Krakowa) zarysował udział prof. M. Dzielskiej w krajowym i międzynarodowym życiu naukowym, zwracając uwagę na jej udział w konferencjach oraz na wykłady wygłaszane w ich ramach. Następnie (12:25-12:50) swoje krótkie, osobiste wspomnienia ze spotkań z panią profesorem przedstawili kolejno prof. dr hab. Małgorzata Dąbrowska (kierownik Katedry Historii Średniowiecznej WF-H UŁ); dr hab. Sławomir Bralewski (prof. UŁ), który mówił o zmarłej w kontekście wspólnych

wypraw zagranicznych członków Komisji Bizantynologicznej, a swe refleksje ilustrował zdjęciami z tychże podróży; ks. dr hab. Jan Żelazny (prof. UPJPII Kraków), kierownik Katedry Patrologii na WT UPJPII, który również posiłkował się fotografiami z wyżej wspomnianych wypraw; dr hab. Małgorzata Smorąg Różycka (kierownik Zakładu Historii Sztuki Bizancjum WH UJ) oraz prof. dr hab. M. Kokoszko (kierownik Katedry Historii Bizancjum WF-H UŁ i urzędujący dziekan WF-H UŁ). Za ciepłe słowa na temat zmarłej podziękował Witold Dzielski, syn pani profesor, aktualnie dyrektor Biura Spraw Zagranicznych w Kancelarii Prezydenta RP.

Po przerwie na kawę (12:50-13:15) rozpoczęła się druga część obrad Komisji, które otworzył referat ks. prof. dr. hab. Tomasza Stępnia (UKSW): „Od Ariusza do Eunomiusza. Rola teologii negatywnej w sporach trynitarnych IV w.” (13:15-13:40). Po prelekcji miała miejsce dyskusja (13:40-13:50), w ramach której głos zabrali kolejno prof. dr hab. M. Salamon (UJ-emeritus/UPJPII); prof. dr hab. Kazimierz Iłski (dziekan WH UAM i wiceprzewodniczący Komisji); dr Paweł Wróblewski (UWr) i ks. dr Stanisław Adamiak (UW). Następnym punktem programu był raport dr. Andrzeja Kompy (prodziekana WF-H UŁ ds. jakości kształcenia i sekretarza Komisji) z Interkongresu Organizacyjnego AIEB w Atenach (13:50-14:15). Referent przedstawił m.in. pokrótce przygotowania do XXIV Międzynarodowego Kongresu Bizantynistycznego, który odbędzie się w Stambule między 22 a 27 sierpnia 2021 oraz kwestię wydawania źródeł do historii Bizancjum w ramach serii *Corpus Fontium Historiae Byzantinae*. Kolejnym punktem programu były sprawy organizacyjne i wolne wnioski (14:15-14:40). Tę część krakowskiego spotkania prowadził prof. M. Kokoszko (UŁ). Podniósł on temat tzw. martwych dusz figurujących od lat na liście członków Komisji, które *de facto* nie biorą udziału w jej spotkaniach. Następnym segmentem spraw organizacyjnych było przyjęcie nowych członków Komisji, którymi zostali ks. dr S. Adamiak (UW); dr Andrzej M. Hołasek (Politechnika Łódzka); dr Bartosz J. Kołoczek (UJ); dr A. Szoka (Muzeum Historyczne Miasta Krakowa) i dr P.P. Wróblewski (UWr). Wszystkie kandydatury zostały przyjęte jednogłośnie w głosowaniu jawnym. Ostatnim punktem programu były wolne wnioski (14:40-15:05), które również prowadził prof. M. Kokoszko. Przedstawił on zebrany list KNoKA PAN, skierowany do MNiSW, a dotyczący kwestii absurdalnej wręcz punktacji czasopism naukowych przedstawionej przez Ministerstwo. Sprawa ta wywołała żywą dyskusję, w której głos zabrali prof. M. Dąbrowska (UŁ), ks. prof. T. Stępień i dr Piotr Grotowski (UPJPII Kraków). Na wniosek przewodniczącego Komisji obecni w Krakowie bizantyniści jednogłośnie (w gło-

waniu jawnym) poparli stanowisko KNoKA PAN. Wreszcie na zakończenie podniesiono kwestię letniego wyjazdu członków KB PTH do Grecji. Jednak szczegółowe omówienie tego zagadnienia przełożono na wiosenne spotkanie Komisji.

W krakowskich obradach Komisji wzięło udział około 45 osób. KUL reprezentowały dwie osoby: ks. dr hab. Piotr Szczur (prof. KUL), kierownik Katedry Historii Kościoła w Starożytności i Średniowieczu oraz niżej podpisany.

Po wyczerpaniu programu spotkania jego uczestnicy zostali przez organizatora, dr. hab. Stanisława Turleja, kierownika Zakładu Historii Bizancjum UJ, zaproszeni na wspólny obiad, który przygotowano w „Klubie *Convivium*” znajdującym się w tymże *Collegium Novum* UJ. Za sprawną organizację i gościnność należą się organizatorom słowa najwyższego uznania.

Drugie, wiosenne spotkanie Komisji miało miejsce w Poznaniu w sobotę, 1 czerwca 2019 roku. Odkonano je w gościnnych murach Instytutu Historii UAM (*Collegium Historicum*, ul. Umultowska 89d, Sala Dziekańska: 1.63). Organizatorami spotkania byli badacze z Pracowni Historii Bizancjum UAM: prof. K. Ilski, dr hab. Anna Kotłowska (prof. UAM) i dr hab. Łukasz Różycki. Do Poznania przybyły 32 osoby reprezentujące 10 polskich ośrodków akademickich: Instytut Archeologii i Etnologii PAN we Wrocławiu, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Papieski Wydział Teologiczny (sekcja św. Andrzeja Boboli – *Collegium Bobolanum*), Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Wrocławski oraz Uniwersytet Zielonogórski. Były obecne również przynajmniej trzy osoby bez afiliacji do określonej jednostki naukowej.

Spotkanie rozpoczęło się punktualnie o 11:30. Otwarcia obrad dokonał prof. dr hab. K. Ilski (UAM), który jako gospodarz powitał oficjalnie wszystkich przybyłych (11:30-11:35). Następnie głos zabrał prof. M. Kokozko. W swym krótkim wystąpieniu (11:35-11:45) przedstawił program spotkania, odczytał imienne usprawiedliwienia kilku nieobecnych członków Komisji oraz zaprezentował polskie nowości wydawnicze z zakresu dziejów Bizancjum.

Kolejnym punktem programu były trzy referaty. Pierwszy z nich na temat „Ern(e)st Stein – historyk bizantyjskich instytucji i polityczny wizjoner” wygłosił prof. dr hab. Jan Probstko-Prostyński (UAM). Jego wystąpienie trwało 40 minut (11:45-12:25). Z powodu braku chętnych do dyskusji bezpośrednio po tym prelegencie drugi referat przedstawił

prof. K. Ilski (UAM) „Jan Sajdak – bizantynista i pedagog” (12:25-13:00). Po jego *exposé* miała miejsce dyskusja (13:00-13:10), w której głos zabrali dr hab. Jacek Wiewiorowski (prof. UG) i prof. J. Prostko-Prostyński. Następnym punktem programu była przerwa kawowa (13:10-13:25), po której dr Zofia Brzozowska (UŁ) zaprezentowała wyniki swoich badań na temat „Koran na obszarze Slavia orthodoxa? Fragmenty tłumaczeń i ślady recepcji w piśmiennictwie Słowian prawosławnych w średniowieczu” (13:25-14:00). Po tej prelekcji wywiązała się ożywiona dyskusja (14:00-14:15), w której głos zabrali kolejno prof. dr hab. Adam Łukaszewicz (UW), dr hab. Mirosław P. Kruk (prof. UG), dr hab. Aleksander Paroń (prof. IAE PAN), prof. J. Prostko-Prostyński i dr hab. Teresa Wolińska (prof. UŁ).

Następnym punktem programu poznańskiego spotkania były sprawy organizacyjne. W ich ramach dr Sławomir Skrzyniarz (UJ) przedstawił stan przygotowań do wyjazdu członków i sympatyków KB PTH do północnej Grecji (27 VIII–6 IX 2019). Następnie dr A. Kompa (UŁ) zaprezentował cztery propozycje logotypów Komisji (3 autorstwa mgr Agnieszki Pióreckiej – UJ oraz 1 autorstwa prof. M.P. Kruka – UG). Dr A. Kompa zachęcił również zebranych do składania własnych propozycji w tym względzie. Można to czynić do jesiennego spotkania KB PTH. Warto zaznaczyć, że jedna z propozycji Pani A. Pióreckiej miała za podstawę archanioła Gabriela z fresku w Kaplicy Trójcy Świętej na Zamku Lubelskim. Zapowiedziano także, że rekrutacja nowych członków Komisji odbędzie się w listopadzie 2019, na jesiennym spotkaniu, które ma odbyć się w Lublinie. Członkami KB PTH mogą zostać badacze szeroko rozumianej historii Bizancjum, którzy legitymują się przynajmniej stopniem doktora. Ostatnim elementem spotkania miały być tzw. wolne wnioski, jednak, ponieważ takich nie zgłoszono, poznańskie spotkanie zakończyło się o 15:10.

KUL reprezentowały w Poznaniu trzy osoby: ks. dr hab. Piotr Szczur (prof. KUL), kierownik Katedry Historii Kościoła w Starożytności i Średniowieczu, dr Daniel Próchniak, emerytowany pracownik Instytutu Historii Sztuki KUL oraz niżej podpisany.

Gospodarze zadbali o sprawne przeprowadzenie obrad, miłą atmosferę spotkania, jak również o kulinarną stronę tego przedsięwzięcia, za co należą się im słowa serdecznego podziękowania.

Piotr Kochanek, Lublin – KUL